

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

Fakulta ekonomiky
a manažmentu

Katedra účtovníctva

Anna Látečková
Alexandra Ferenczi Vaňová
Iveta Košovská
Ivana Váryová

ÚČTOVNÍCTVO PODNIKATEĽOV

(Zbierka príkladov)

Tretie prepracované vydanie

Nitra 2020
Vydala Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
vo Vydavateľstve SPU

Autorky: doc. Ing. Anna Látečková, PhD. (1,40 AH)
Katedra účtovníctva, FEM, SPU v Nitre

Ing. Alexandra Ferenczi Vaňová, PhD. (2,09 AH)
Katedra účtovníctva, FEM, SPU v Nitre

Ing. Iveta Košovská, PhD. (3,23 AH)
Katedra účtovníctva, FEM, SPU v Nitre

Ing. Ivana Váryová, PhD. (2,95 AH)
Katedra účtovníctva, FEM, SPU v Nitre

Recenzenti: doc. Ing. Jana Kajanová, PhD.
doc. Ing. Milan Fila, PhD.

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 28. 9. 2020
ako skriptá pre študentov SPU.

© A. Látečková, A. Ferenczi Vaňová, I. Košovská, I. Váryová, Nitra 2020

ISBN 978-80-552-2218-9

Ú V O D

Súčasnité obdobie je označované ako obdobie informačnej spoločnosti. Informácie sú neoddeliteľnou súčasťou manažérskej práce, sú základným prvkom pre napĺňanie manažérskych funkcií ako plánovanie, organizovanie, rozhodovanie a kontrola. Je však potrebné zabezpečiť, aby dostupné informácie boli spoľahlivé, objektívne a pravdivé. Z uvedeného aspektu práve účtovníctvo možno označiť za sofistikovaný systém, ktorý eviduje, spracováva, uchováva a poskytuje hodnoverné informácie. Základnou požiadavkou je, aby bolo účtovníctvo vedené v súlade s platnou legislatívou, potrebami konkrétneho podnikateľského subjektu a aby manažéri disponovali základnými znalosťami z oblasti účtovníctva.

Vedomosti potrebné pre účtovanie v sústave podvojného účtovníctva poskytuje predmet „Základy účtovníctva“, ktorý je súčasťou študijných programov bakalárskeho stupňa štúdia na Fakulte ekonomiky a manažmentu, SPU v Nitre. Na uvedený predmet nadväzuje „Účtovníctvo podnikateľov“, ktoré získané vedomosti ďalej rozvíja. Každý z uvedených predmetov je zabezpečený študijnou literatúrou: učebnicou Základy účtovníctva a učebnicou Účtovníctvo podnikateľov, ktoré teoreticky vysvetľujú jednotlivé okruhy účtovnej problematiky. Získané vedomosti je možné precvičovať riešením úloh v skriptách Základy účtovníctva (Zbierka úloh) a v predkladaných skriptách Účtovníctvo podnikateľov (Zbierka príkladov).

Skriptá Účtovníctvo podnikateľov (Zbierka príkladov) sú zostavené tak, aby vybraná problematika rozvíjala poznatky študentov všetkých študijných programov 1. stupňa štúdia na Fakulte ekonomiky a manažmentu, ako aj v ostatných akreditovaných študijných programoch na jednotlivých fakultách SPU v Nitre, ktorých súčasťou je predmet „Účtovníctvo podnikateľov“. Zároveň je určená všetkým, ktorí majú záujem overiť svoje vedomosti z problematiky účtovníctva na praktických príkladoch.

Pre úspešné riešenie účtovných prípadov je potrebné mať základné poznatky v rozsahu problematiky vysvetlenej v učebnici Účtovníctvo podnikateľov (Látečková-Košovská-Škorecová, Nitra, SPU 2020) a postupovať v súlade s platnými legislatívnymi predpismi (zákon č.431/2002 Z. z. o účtovníctve, Opatrenie ministerstva financií, SR č. 23 054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva a ďalšie súvisiace predpisy).

Formálne a obsahové spracovanie má štandardnú štruktúru vysokoškolských skrípt. Jednotlivé kapitoly sa venujú vybranej problematike, ktorá je priblížená v úvode kapitoly stanovením cieľa a kľúčových slov. Pozornosť je venovaná účtovným prípadom, ktoré majú praktické uplatnenie. Každá kapitola obsahuje vybrané riešené účtovné prípady. Využitie sú aj poznatky získané v rámci riešenia projektu „Zvyšovanie efektívnosti rozhodovania manažérov s podporou informačných systémov a účtovníctva “ (VEGA 1/0489/15).

Každá autorka zodpovedá za obsahovú a formálnu stránku svojej kapitoly. Autorky uvítajú a vopred ďakujú za pripomienky a námety na zdokonalenie skrípt „Účtovníctvo podnikateľov (Zbierka príkladov)“.

Nitra, september 2020

doc. Ing. Anna Látečková, PhD.
vedúca autorského kolektívu

ZOZNAM SKRATIEK

a.s.	akciová spoločnosť
AÚ	analytický účet
CP	cenné papiere
IÚD	interný účtovný doklad
DPH	daň z pridanej hodnoty
DFA	faktúra od dodávateľa
DHM	dlhodobý hmotný majetok
DOB	dobropis
ECB	Európska centrálna banka
EHK	Európska hospodárska komisia
ERP	elektronická registračná pokladnica
h.o.	hospodárska operácia
JCD	jednotný colný doklad
KB	komerčná banka
KFM	krátkodobý finančný majetok
KPZ	kúpno-predajná zmluva
OFA	faktúra pre odberateľa
P	príjemka
PHL	pohonné látky
PoV	protokol o vyradení
PoZ	protokol o zaradení
PPD	príjmový pokladničný doklad
PDCZK	príjmový pokladničný doklad valutovej pokladnice CZK
PDHUF	príjmový pokladničný doklad valutovej pokladnice HUF
PDUSD	príjmový pokladničný doklad valutovej pokladnice USD
PR	platobný rozkaz
RVK	referenčný výmenný kurz
s.r.o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
ÚJ	účtovná jednotka
ÚO	účtovné obdobie
V	výdajka
VBHUF	výpis z devízového účtu HUF
VBDV	výpis z bankového účtu dlhodobého termínovaného vkladu

VBÚ	výpis z bankového účtu (bežný účet)
VBSF	výpis z bankového účtu sociálneho fondu
VBKV	výpis z bankového účtu krátkodobého termínovaného vkladu
VDÚ	výpis z devízového účtu
VEÚ	výpis z eskontného úveru
VPD	výdavkový pokladničný doklad
VDCZK	výdavkový pokladničný doklad CZK
VDHUF	výdavkový pokladničný doklad HUF
VDUSD	výdavkový pokladničný doklad USD
VÚSF	výpis z bankového účtu sociálneho fondu
VÚT	výpis z bankového účtu termínovaného vkladu
VÚÚ	výpis z úverového účtu
Z. z.	Zbierka zákonov

OBSAH

1	Účtová trieda 0 – Dlhodobý majetok (I. Váryová).....	11
1.1	Účtovanie obstarania Dlhodobého nehmotného a hmotného majetku.....	12
1.1.1	Obstaranie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku kúpou v tuzemsku.....	12
1.1.1.1	Obstaranie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku kúpou v tuzemsku bez poskytnutého preddavku.....	12
1.1.1.2	Obstaranie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku kúpou v tuzemsku s poskytnutým preddavkom.....	14
1.1.2	Obstaranie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku kúpou zo zahraničia...	15
1.1.2.1	Obstaranie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku z dovozu.....	15
1.1.2.2	Obstaranie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku v rámci intrakomunitárnych vzťahov.....	17
1.1.3	Obstaranie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku dodávateľskou a vlastnou činnosťou.....	18
1.1.3.1	Obstaranie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku dodávateľskou činnosťou.....	18
1.1.3.2	Obstaranie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku vlastnou činnosťou....	20
1.1.4	Ostatné spôsoby obstarania dlhodobého nehmotného a hmotného majetku.....	22
1.2	Odpisy dlhodobého nehmotného a hmotného majetku.....	24
1.3	Účtovanie vyradenia dlhodobého nehmotného a hmotného majetku.....	31
1.3.1	Vyradenie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku likvidáciou.....	31
1.3.2	Vyradenie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku predajom.....	32
1.3.3	Vyradenie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku darovaním.....	34
1.3.4	Vyradenie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku v dôsledku máňk a škôd.....	35
1.4	Účtovanie zvierat základného stáda a ťažných zvierat.....	38
1.4.1	Obstaranie zvierat základného stáda a ťažných zvierat.....	38
1.4.2	Účtovanie vyradenia zvierat základného stáda a ťažných zvierat.....	39
1.5	Účtovanie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku, ktorého ocenenie sa rovná sume podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov alebo je nižšie.....	42
1.6	Účtovanie technického zhodnotenia dlhodobého nehmotného a hmotného majetku.....	44
1.7	Účtovanie dlhodobého finančného majetku.....	48
1.7.1	Účtovanie podielových cenných papierov a podielov.....	48
1.7.2	Účtovanie dlhových cenných papierov.....	50
1.7.3	Účtovanie pôžičiek a ostatného dlhodobého finančného majetku.....	52
1.8	Riešené účtovné prípady z účtovnej triedy – 0 dlhodobý majetok.....	55
1.8.1	Účtovanie obstarania dlhodobého nehmotného a hmotného majetku.....	55
1.8.2	Účtovanie vyradenia dlhodobého nehmotného a hmotného majetku.....	57
1.8.3	Účtovanie dlhodobého finančného majetku.....	58
2.	Účtová trieda 1 – Zásoby (I. Košovská).....	61
2.1	Účtovanie obstarania materiálu a jeho úbytky.....	62
2.1.1	Obstaranie materiálu kúpou v tuzemsku bez poskytnutého preddavku.....	62
2.1.2	Obstaranie materiálu kúpou v tuzemsku s poskytnutým preddavkom.....	64
2.1.3	Obstaranie materiálu kúpou pri oddelenom sledovaní ceny obstarania a nákladov súvisiacich s obstaraním.....	66
2.1.4	Obstaranie materiálu kúpou pri vopred stanovenej (pevnej) cene.....	67

2.1.5	Obstaranie materiálu kúpou zo zahraničia.....	69
2.1.5.1	Obstaranie materiálu kúpou z dovozu.....	69
2.1.5.2	Obstaranie materiálu kúpou z členských štátov EÚ mimo eurozóny.....	70
2.1.6	Obstaranie materiálu vlastnou činnosťou.....	71
2.1.7	Obstaranie materiálu bezodplatným nadobudnutím – darom.....	72
2.1.8	Účtovanie materiálu na konci účtovného obdobia pri uzatváraní účtovných kníh.....	73
2.1.8.1	Nevyfakturované dodávky materiálu.....	73
2.1.8.2	Materiál na ceste.....	74
2.1.9	Účtovanie úbytkov materiálu (spotreba materiálu, predaj materiálu, úbytok materiálu darom).....	74
2.1.10	Účtovanie inventarizačných rozdielov (úbytky v rámci normy prirodzených úbytkov, manká, škody a prebytky materiálu).....	78
2.2	Účtovanie obstarania TOVARU a jeho úbytky.....	80
2.2.1	Obstaranie tovaru kúpou v tuzemsku a predaj tovaru v tuzemsku	80
2.2.2	Obstaranie tovaru kúpou v tuzemsku a predaj tovaru v tuzemsku s analytickým členením účtu 132 – tovar na sklade a v predajniach.....	81
2.2.3	Obstaranie tovaru kúpou zo zahraničia.....	82
2.2.3.1	Obstaranie tovaru kúpou z dovozu a jeho predaj v tuzemsku.....	82
2.2.3.2	Obstaranie tovaru kúpou z členských štátov EÚ mimo eurozóny a jeho predaj v tuzemsku.....	84
2.2.4	Účtovanie tovaru na konci účtovného obdobia pri uzatváraní účtovných kníh.....	85
2.2.4.1	Nevyfakturované dodávky tovaru.....	85
2.2.4.2	Tovar na ceste.....	86
2.2.5	Účtovanie úbytkov tovaru (predaj tovaru, úbytok tovaru darom, úbytok tovaru použitého na reprezentačné účely).....	87
2.2.6	Účtovanie inventarizačných rozdielov (úbytky v rámci normy prirodzených úbytkov, manká, škody a prebytky na tovare).....	88
2.3	Účtovanie zásob vlastnej výroby.....	90
2.3.1	Nedokončená výroba.....	90
2.3.1.1	Nedokončená rastlinná výroba so zberom v roku bežnom.....	90
2.3.1.2	Nedokončená rastlinná výroba so zberom v roku budúcom.....	91
2.3.1.3	Účtovanie mánk a škôd na nedokončenej výrobe.....	94
2.3.2	Účtovanie výrobkov.....	95
2.3.2.1	Účtovanie prírastkov výrobkov.....	95
2.3.2.2	Účtovanie mánk, škôd a prebytkov výrobkov.....	98
2.3.3	Účtovanie zvierat.....	100
2.3.3.1	Účtovanie produkcie, nákupu a predaja zvierat.....	100
2.3.3.2	Účtovanie preradenia zvierat po dosiahnutí reprodukčnej dospelosti do dlhodobého majetku a naopak.....	101
2.3.3.3	Účtovanie mánk a škôd na zvieratách.....	102
2.4	Riešené účtovné prípady z účtovnej triedy 1 – zásoby.....	104
2.4.1	Účtovanie vratných obalov.....	104
2.4.2	Účtovanie predaja tovarov a služieb prostredníctvom zľavových portálov.....	105
2.4.3	Účtovanie reklamácie pri nedodaní požadovaného množstva a pred zúčtovaním na sklad na účet 132 – tovar na sklade a v predajniach.....	106
2.4.4	Účtovanie skonta.....	107
3	Účtová trieda 2 – Finančné účty (A. Látečková).....	109
3.1	Peňažné prostriedky v pokladnici a na bankových účtoch.....	109
3.1.1	Účtovanie tuzemskej pokladnice.....	110
3.1.2	Účtovanie valutovej pokladnice.....	112

3.1.3	Účtovanie peňažných prostriedkov na bankových účtoch.....	114
3.2	Účtovanie cenín.....	116
3.3	Krátkodobé finančné výpomoci.....	118
3.4	Krátkodobé vydané dlhopisy, účtovanie u emitenta.....	119
3.5	Krátkodobé cenné papiere.....	120
3.5.1	Účtovanie majetkových cenných papierov na obchodovanie.....	120
3.5.2	Účtovanie dlhových cenných papierov na obchodovanie.....	121
3.5.3	Účtovanie krátkodobých vydaných dlhopisov držaných do splatnosti.....	121
3.6	Riešené účtovné prípady z účtovej triedy 2 – finančné účty.....	123
3.6.1	Účtovanie tuzemskej pokladnice.....	123
3.6.2	Účtovanie peňažných prostriedkov na bankových účtoch.....	126
3.6.3	Účtovanie cenín.....	127
3.6.4	Krátkodobé finančné výpomoci, vydané dlhopisy účtované u emitenta a krátkodobé cenné papiere na obchodovanie.....	128
4	Účtová trieda 3 – Zúčtovacie vzťahy (A. Ferenczi Vaňová).....	129
4.1	Účtovanie pohľadávok a záväzkov z obchodného styku.....	130
4.1.1	Účtovanie pohľadávok a záväzkov z tuzemského a zo zahraničného obchodného styku.....	130
4.1.2	Účtovanie poskytnutých a prijatých preddavkov.....	131
4.1.3	Účtovanie zmenky na inkaso.....	133
4.1.3.1	Účtovanie eskontu zmenky na inkaso.....	133
4.1.4	Účtovanie zmenky na úhradu.....	134
4.1.5	Účtovanie nevyfakturovaných dodávok majetku a prijatých služieb.....	135
4.1.6	Tvorba a použitie rezerv	136
4.2	Účtovanie cestovných náhrad zamestnancov.....	137
4.3	Zúčtovanie so zamestnancami a orgánmi sociálneho poistenia a zdravotného poistenia.....	138
4.4	Zúčtovanie daní a dotácií.....	140
4.4.1	Účtovanie o dani z príjmov právnických osôb.....	140
4.4.2	Účtovanie o dani z pridanej hodnoty.....	141
4.4.3	Účtovanie ostatných daní a poplatkov.....	142
4.4.4	Účtovanie dotácií na obstaranie dlhodobého majetku.....	142
4.4.5	Účtovanie dotácií na hospodársku činnosť.....	143
4.5	Účty časového rozlíšovania.....	144
4.5.1	Účtovanie časového rozlíšenia nákladov budúcich období.....	144
4.5.2	Účtovanie časového rozlíšenia komplexných nákladov budúcich období.....	144
4.5.3	Účtovanie časového rozlíšenia výdavkov budúcich období.....	146
4.5.4	Účtovanie časového rozlíšenia výnosov budúcich období.....	146
4.5.5	Účtovanie časového rozlíšenia príjmov budúcich období.....	147
4.6	Účtovanie opravných položiek k pohľadávkam.....	148
4.7	Riešené účtovné prípady z účtovej triedy 3 – zúčtovacej vzťahy.....	149
4.7.1	Účtovanie nevyfakturovaných dodávok majetku a prijatých služieb.....	149
4.7.2	Tvorba a použitie rezerv.....	150
4.7.3	Účtovanie ostatných daní a poplatkov.....	151
4.7.4	Účtovanie dotácií na obstaranie dlhodobého majetku.....	151
4.7.5	Účtovanie dotácií na hospodársku činnosť.....	152
4.7.6	Účtovanie opravných položiek k pohľadávkam.....	152
5	Účtová trieda 4 – Kapitálové účty a dlhodobé záväzky (A. Ferenczi Vaňová).....	154
5.1	Zakladanie a vznik podnikateľov.....	154
5.1.1	Založenie a vznik akciovej spoločnosti.....	154

5.1.2	Založenie a vznik spoločnosti s ručením obmedzeným	156
5.1.3	Založenie a vznik družstva.....	157
5.2	Spôsoby zvyšovania základného imania.....	158
5.2.1	Zvyšovanie základného imania prídelenom zo zisku.....	158
5.2.2	Zvyšovanie základného imania upísaním nových akcií s emisným ážiom v akciovej spoločnosti.....	159
5.3	Účtovanie výsledku hospodárenia.....	160
5.3.1	Výsledok hospodárenia v schvaľovaní. Rozdelenie zisku v akciovej spoločnosti..	160
5.3.2	Výsledok hospodárenia v schvaľovaní. Úhrada straty v spoločnosti s ručením obmedzeným.....	160
5.4	Účtovanie dlhodobých rezerv.....	161
5.5	Účtovanie dlhodobých bankových úverov.....	162
5.6	Účtovanie dlhodobých záväzkov.....	163
5.6.1	Účtovanie vybraných dlhodobých záväzkov.....	163
5.6.2	Účtovanie o sociálnom fonde.....	164
5.7	Riešené účtovné prípady z účtovej triedy 4 – kapitálové účty a dlhodobé záväzky.....	166
5.7.1	Zvyšovanie základného imania prídelenom zo zisku.....	166
5.7.2	Zvyšovanie základného imania upísaním nových akcií s emisným ážiom v akciovej spoločnosti.....	166
5.7.3	Účtovanie dlhodobých rezerv.....	166
5.7.4	Účtovanie rezervných dlhodobých záväzkov.....	167
6	Účtová trieda 5 – Náklady (I. Váryová).....	169
6.1	Účtovanie nákladov z hospodárskej činnosti.....	169
6.1.1	Účtová skupina 50 – Spotrebované nákupy.....	169
6.1.2	Účtová skupina 51 – Služby.....	171
6.1.3	Účtová skupina 52 – Osobné náklady.....	172
6.1.4	Účtová skupina 53 – Dane a poplatky.....	173
6.1.5	Účtová skupina 54 – Iné náklady na hospodársku činnosť.....	174
6.1.6	Účtová skupina 55 – Odpisy a opravné položky k dlhodobému majetku.....	175
6.2	Účtovanie nákladov z finančnej činnosti.....	176
6.2.1	Účtová skupina 56 – Finančné náklady.....	176
6.3	Účtovanie dane z príjmov a prevodové účty.....	177
6.3.1	Účtová skupina 59 – Dane z príjmov a prevodové účty.....	177
7	Účtová trieda 6 – Výnosy (A. Látečková).....	178
7.1	Tržby za vlastné výkony a tovar.....	178
7.2	Zmeny stavu vnútroorganizačných zásob.....	180
7.3	Aktivácia a iné výnosy z hospodárskej činnosti.....	181
7.4	Finančné výnosy.....	183
8	Súvislý metodický príklad (I. Košovská).....	185
	Zoznam literatúry.....	205
	Prílohy.....	206

Autori	doc. Ing. Anna Látečková, PhD. Ing. Alexandra Ferenczi Vaňová, PhD. Ing. Iveta Košovská, PhD. Ing. Ivana Váryová, PhD.
Názov	ÚČTOVNÍCTVO PODNIKATEĽOV Zbierka príkladov
Určené	Pre študentov SPU
Vydavateľ	Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Vydanie	Tretie nezmenené
Vytlačené	Október 2020
Náklad	500 kusov
Počet strán	212
AH-VH	9,67-9,97
Tlač	Vydavateľstvo SPU v Nitre
ISBN 978-80-552-2218-9	Cena 2,90 €

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.
Za odbornú náplň vydania zodpovedajú autori.

